

MÜZİK BÖLÜMÜNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN AİLE PROFİLLERİ VE MESLEK TERCİHLERİNDE AİLENİN ROLÜ : KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Gülden Filiz Önal*

Özet

Sahip olduğumuz bütün özellikler, doğuştan getirilen özelliklerin çevre ile etkileşiminin ürünüdür. Ancak, bazı özelliklerin oluşumunda çevrenin etkisi diğerlerine oranla daha fazla olabilir. Çevre denince de ilk akla gelen, en yakın ve doğal çevremizi oluşturan ailedir.

Hiçbir ailenin çocuğunu bilinçli olarak yanlış yönlendirebileceği düşünülemez. Ancak çocuğun sağlıklı bir ortamda gelişimini sağlayabilmek için, öncelikle aile fertlerinin kendi davranış biçimleri üzerinde bilinçlenmelerini gerekli kılar. Bu durumun öğrencinin akademik ve kültürel gelişiminin yanı sıra mesleki tercihlerini de etkilediği görülmektedir.

Araştırmanın amacı, Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı'nda okuyan öğrencilerin aile profillerini ve meslek tercihlerinde ailenin rolünü ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma evrenini, Kırıkkale Üniversitesi GSF Müzik Bölümü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı öğrencileri, örneklemini ise 2011-2012 akademik yılında öğrenim gören 120 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan anket yoluyla toplanmış, cevaplardan elde edilen bulgular, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımlarına bakılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda; ülkemizde bireylerin meslek tercihlerini belirleme aşamasında özellikle aile etkisinin beklenen seviyede olmadığı gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Müzik, Aile Profili, Meslek Tercihi, Ailenin Rolü.

---

* Öğr. Gör. Dr. Gülden Filiz ÖNAL, Kırıkkale Üniversitesi G.S.F. Müzik Bölümü, e-mail: filizonal07@hotmail.com

GİRİŞ

Bilindiği gibi aile toplumun çekirdeği ve temel yapı taşıdır. Her aile genel olarak o ülkenin kültürünü taşısa da sosyo-ekonomik yönden birbirlerinden belirli ayrılıklar gösterirler. Bu durum ise her ailede farklılıklar olacağı gibi aynı aile içindeki bireylerin bile farklı özellikler göstermelerine neden olur.

Eğitimciler aileyi ilk ve en etkili eğitim kurumu olarak kabul ederler. Çocuk, temel davranışları, iyiyi- kötüyü, doğruyu-yanlışı ailede öğrenir. Kişiliğinin temelleri ailede atılır. Kültürel değerler ve toplumsal kurallar ailede benimsenir. Aile bu yönüyle, gerçek bir eğitim kurumu niteliğindedir. Ailede yaşanan ilk yıllar çocuğun geleceği açısından önem taşır.

“Bireyin toplumdaki statüleri öncelikle aileleri tarafından belirlenir. Ailenin soyu, ekonomik durumu, eğitim düzeyi, oturduğu yer, çocuğun statüsünün ilk belirleyicileridir. Ailenin sunduğu olanaklarla çocuk daha ileriki yıllarda kendi çabasını da katarak yeni statüler kazanır” (Ünlü: 8).

Sahip olduğumuz bütün özellikler, doğuştan getirilen gizilgüçlerin ve bu özelliklerin çevre ile etkileşiminin ürünüdür. Ancak, bazı özelliklerin oluşumunda çevrenin etkisi diğerlerine oranla daha fazla olabilir. Örneğin, kişilik özellikleri, bedensel özelliklere göre çevrenin etkisini daha fazla yansıtmaktadır. Çevre denince de öncelikle akla bireyin ilk ve en yakın çevresini oluşturan aile gelmektedir. Çocuklarına, sosyalleşme süreci boyunca istenilir davranışlar kazandırmaya çalışırlar. Ailenin “istenilir davranış” kavramı ise, onların tutumlarını ve değer yargılarını yansıtmaktadır. Unutulmamalıdır ki, yetişkin bile olsalar anne-babalar da aslında, kendi yetiştirildikleri kültürün ve ait oldukları sosyal sınıfın değer ve tutumlarını temsil etmektedirler (Fisher, 1948 - akt: Kuzgun).

Her çocuk, kendine özgü biyolojik, zihinsel ve psiko-sosyal özelliklere sahiptir. Buna bağlı olarak ilgi, yetenek ve beceriler de birçok çocukta farklılıklar gösterir. Aile ile çocuk arasındaki iletişim, çocuğun ruhsal ve duygusal gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden birisidir. Hiçbir ailenin çocuğunu bilinçli olarak yanlış yönlendirebileceği düşünülemez. Ancak çocuğun sağlıklı bir ortamda gelişimini sağlayabilmek için, öncelikle aile ferlerinin kendi davranış biçimleri üzerinde bilinçlenmelerini gerekli kılar. Bu durumun öğrencinin akademik ve kültürel gelişiminin yanı sıra mesleki tercihlerini de etkilediği görülmektedir.

Birey yaşantısında en fazla hangi alana ilişkin faaliyetlerde bulunuyorsa o alana ait konuları daha çabuk algılar. Yetenek ve ilgiye yönelik farkındalıklar ise okullarda seçmeli dersler sayesinde sağlanabilir. Bireyler bu dersler sayesinde gizli kalmış yönlerini ortaya çıkartabilirler. Bu nedenle bireylerin meslek tercihlerini belirlemede aile-okul işbirliğinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Kelepeglu'na (1994) göre, mesleki seçim yapma, zaman içinde oluşan uzun bir süreç olarak dşnlmelidir. Kişinin devamlı gelişen ve bir ölçüde de olsa değişen kişilik özellikleri, öte yandan yine her an değişen ve yeni boyutlar kazanan mesleklerin durumu bu ikisi arasında bağlantı kurmayı zorlaştırmaktadır. Özellikle bireyin kişilik özelliklerinin sürekli olarak gelişmesi mesleki seçim yapma sürecinin hangi öğrenim ve yaş düzeyinde karar verme aşamasına ulaşması gerektiğini belirlemede de sıkıntılar yaratmaktadır. Bu durumlar karar verme işini zorlaştırdığı için birey zamana ihtiyaç duyabilir (zgn- a, 2007:3).

Son yıllarda yapılan çalışmalarda, mesleğe yönelme ve meslek seçimiyle ilgili olarak üzerinde durulan önemli değişkenlerden en önemlisinin aile olduğunu ortaya koymaktadır. Meslek seçiminde rol oynayan sosyal etkenler arasında aile ile ilişkili olarak özellikle ana-baba ilişkisi ve ailenin sosyo-ekonomik düzeyi önemli rol oynamaktadır.

Keser (2002), doğru meslek tercihinin her ne kadar bireyin kişisel özellikleri ile ilgili olduğu iddia edilse de bu konuda pek çok subjektif faktörün (aile, arkadaş vb. evre baskısı, mesleğe biçilen toplumsal değer, mesleğin ekonomik itibarı v.b.) bireyin doğru seçim yapmasını engellediğini belirtmektedir. Çoğu zaman üniversitede tercih edilecek programı ya da fakülteyi bireyler yerine ebeveynleri seçmektedir. Gerek ekonomik imknları, gerekse toplumsal saygınlıklarını dikkate alan ebeveynler, çocuklarının ilgi alanlarını dikkate almaksızın onlar adına karar verebilmektedirler. Sosyalleşme sürecinin tam anlamıyla yaşanmadığı toplumlarda, bireysel karar alabilme yeteneğinin gelişmemesi ve çoğunlukla kendisi adına alınan kararları onaylama yetisiyle yetinen bireyler, kendileri adına yapılan tercihler konusunda duyarsız kalabilmektedirler. Dolayısıyla kendi adına tercih yapılmasına karşı çıkmayan bireylerin bu seçimi kabullenmeleri sıkça görülmektedir. Bu noktada, bireyin kendi seçimlerinin gerek alacakları eğitim gerekse seçecekleri mesleğin kendi kararlarıyla alınmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır (zgn- b, 2007:3-4).

Bireylerin kendi özelliklerine uygun mesleki karar vermelerine yardımcı olmak amacıyla, ailesel özelliklerine ilişkin profillerinin (cinsiyet, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim düzeyi, algılanan anne ve baba tutumu) belirlenerek bir nevi "doğal mesleki rehberlik hizmeti" yerine geçebilecek ailenin işlevleri ve rolü araştırılmalıdır. Bu bağlamda aile yapısı ve aile yapısının işlevsel olması, ülkelerin geleceklere için büyük önem taşımaktadır.

"Ailenin işlevleri konusunda birçok görüş ne sürülmektedir. Işlevsel bir ailede olması gereken özellikler genellikle şu şekilde belirtilmektedir: Ekonomik

ihtiyaçları karşılamak, çocukların eğitimini planlamak, din eğitimi vermek, boş zaman faaliyetlerini gerçekleştirmek, statü sağlamak, aile üyelerinin birbirini koruması ve karşılıklı sevgi ortamı yaratmak gibi işlevlerdir” (Işık ve Güven: 2007: 1290).

Sağlıklı aile ilişkileri içinde yetişen bireylerin, diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların, benimsediği tutum ve davranışların temelini sağlıklı oluşturduğu; huzursuz aile ortamının ise çocuğu olumsuz etkileyerek uyum ve davranış sorunlarına yol açtığı gözlenmektedir. Ayrıca, sağlıklı aile ortamında büyüyen çocuklar; kapasitesini, yeteneklerini, doğal eğilimleri ve farklı ilgilerinin olabileceğini düşünemeyen, özgüveni gelişmemiş kendine özgü bir kişilik oluşturmaktadır.

Çağdaş bir toplumda özgür bir bireyin önemli gelişim görevlerinden biri de mesleğini seçmesidir. Bir kimsenin herhangi bir konuda doğru bir seçme işlemi yapabilmesi, ya da başka bir deyişle, sağlıklı karar verebilmesi için, her şeyden önce, neler istediğini ve bunları elde edebilmek için ne gibi olanaklara sahip olduğunu bilmesi gerekir. Bu işlemden sonra, daha iyisi bununla beraber yapacağı işlem, çeşitli seçenekleri inceleyip, her birinin isteklerine ve koşullarına ne derece uygun olduğunu değerlendirmektir. Bu yaştaki seçimlerin çoğu ana babaların yönlendirmesi ile gerçekleşmektedir. Onların da birçok seçenektan habersiz olarak bu işlemi yürüttükleri gözlenmektedir. Oysa gençlerin, geleceklerini yakından ilgilendiren bir konuda karar vermeden önce, kendilerine açık olanakları araştırmaya girişmeleri, eğitim ve meslek seçenekleri hakkında bilgi edinme çabası göstermeleri gerekir (Kuzgun b: 7).

İnsan, yaşamı boyunca çeşitli seçimler yapar. Mesleğini, yiyeceğini, giyeceğini, evini, eşini, arkadaşlarını vb. seçer. Meslek seçimi, insanın yaptığı bu seçimler arasında belki de en önemlisidir. Çünkü insan mesleğini seçerken bir bakıma gelecekteki yaşamını da belirlemektedir. Hatta meslek seçimi, bir kişinin kiminle evleneceğini, dünya görüşünü, günlük yaşam biçimini ve alışkanlıklarını belli bir biçime sokan etkilere de sahiptir. İnsan yaşamında böylesine çok yönlü etkileri olan bir uğraşı alanının seçimi günümüzde güçleşen bir olgu haline gelmiştir. Çünkü çağımızda teknoloji ve endüstri alanındaki değişme ve gelişmeler toplumlarda yeni iş gruplarının ve mesleklerin ortaya çıkmasına, bunlar ise iş ve meslek yaşamında seçeneklerin artmasına, karmaşıklaşmasına neden olmaktadır (Kuzgun, 2000).

Meslek seçimi, hayat boyu yaşam şartlarınızı, nerede ve nasıl yaşayacağınızı, hayata bakışınızı, kimlerle zaman geçireceğinizi belirleyen çok önemli bir karardır. Meslek seçimi aşamasında kararsızlık yaşayan gençlerin bu kararsızlıkla başa

ıkmalarına yardımcı olmak hem bireyin kendine uygun bir meslek seçmesi hem de kendine karşı tutumların olumlu olması sayesinde mutlu olma seviyesini artıracak ve toplumun kalkınmasına olumlu katkıda bulunacaktır. Bu konuda en büyük görev de bireyin ilk ve en yakın çevresi olan ailede başlar ve eğitim kurumlarında devam ederek devlet desteği ile de şekillenir. Bu süreci etkileyen unsurlar ise; tutumlar, ilgi alanları, davranışlar, evre kaynakları, sınırlılıklar, gereksinimler ve fırsatlardır. Meslek seçiminde bireyin yetenekleri, ilgileri, nelere değer verdiği ve akademik başarıları çok önemlidir.

Ülkemizde genel lise öğrenimine devam eden öğrenciler 8. sınıftan sonra ilgi, yetenek, istek, mesleki değerleri ve gereksinimleri doğrultusunda ileride yönelecekleri meslek alanını ve gelecekteki mesleklerinin ne olacağına karar vermek zorundadırlar. Öğrenciler ilgi, yetenek ve meslek değerlerinin yanı sıra başka etmenlerin de etkisinde kalarak bu alanlardan birini seçmektedirler. Bu seçimler aynı zamanda ileride gireceği yüksek ğretim programlarını ve mesleklerini de büyük ölçüde belirlemektedir. Lise ğreniminde seçilen alana uygun yükseköğretim programlarını seçme işlemleri ise lise IV. sınıfta yapılmaktadır. Seçilen alan dışında farklı yüksek ğretim programlarına girmek hemen hemen olanaksız gibidir. Bu nedenle öğrencilerden mesleki tercihlerini yaklaşık 13-14 yaşlarında billurlaştırmaları istenmektedir. Bu dönemdeki öğrencilerden gerçekçi birtakım kararlar vermelerini beklemek oldukça zordur. Yine de bazı öğrenciler gerçekçi birtakım mesleki kararlar vererek tercihlerini yapıp eğitim-ğretim hayatına devam ederlerken, birçoğu mesleki kararsızlık içinde bocalamaktadırlar. Kişinin henüz hazır değilken bir alan seçimi yapması, o kişinin ileride daha olumsuz yaşantılarla karşılaşmasına neden olabilecektir. Bu nedenle meslek seçimi aşamasında kararsızlık yaşayan öğrencileri tespit ederek bu öğrencilerin kararsızlıkla başa çıkmalarına yardımcı olmak hem mutlu bir nesil yetiştirmek hem de iş verimi açısından önemlidir.

“Bir mesleki tercihin uygulamaya konulma zamanı geldiğinde, bazı bireyler kendileri hakkındaki bilgilerin yetersiz olduğu durumlarda, meslekler hakkında bilgi eksikliğinden, kendileri için önemli diğer kişilerden gelen baskılar ve bir takım işlevsel olmayan düşünceler sebebiyle kararsız kalabilmektedirler” (akır, 2004: 3).

Meslek, bireyin belli bir eğitim sonucu hayatını kazanmak üzere yapacağı/yaptığı, kuralları olan bilgi ve beceriler olarak tanımlanabilir. Bu nedenle birey; hayatının önemli bir kısmında yapmak zorunda olacağı meslek tercihini yaparken, ilgi duyduğu, yorgunluk veya bıkkınlık yerine zevk aldığı faaliyetlerin neler olduğunu düşünmelidir. Bu nedenle de, yarının gençleri geleceğimizin teminatı çocuklarımızda var olan özgüveni ortaya çıkartmak ve kendilerine güvenen bireyler olarak yetişmelerini istiyorsak; onlara bir şeyler yapması için imkân tanımalı, kendi performansını keşfedip hangi alanda yeterli olduklarını anlamalarına yardımcı olmalıyız. Böylece bireyler, yetenekli oldukları ve

başarabilecekleri hedefleri belirler ve yapamayacakları işleri üstlenip hayal kırıklığı yaşamazlar. Unutulmamalıdır ki, yanlış meslek seçimi mutsuzluğa neden olabilir.

Profil, bir bireyi veya ögeyi içsel ve dışsal etkenlerin tümünü göz önüne alarak irdeleme, bir kişi ya da eşya için ayırt edici özelliklerin tümü, profil araştırmaları ise araştırmanın evrenini oluşturan hedef kitlenin mevcut durumunu çeşitli değişkenler açısından betimleme olarak tanımlanmaktadır. Profil araştırmalarında bu bireylerin içinde yer aldığı kültürel ortam, sosyo-ekonomik özellikler hakkında önemli veriler elde edilmektedir (Özdemir, vd.: 2003, TDK:2010. Erkan ,vd.: 2002: 23- akt: Keskin, 2010). Profil araştırmaları sayesinde bireyin yaşantısına etki eden birçok faktör hakkında bilgi toplanabilir.

Profil belirlemeye yönelik araştırmalar yoluyla, özel yeteneğe dayalı müzik alanını tercih eden öğrencilerin daha iyi tanınacağı ve eğitim kalitesinin artırılacağı düşünülmektedir. Bu yönde yapılacak çalışmaların müziğin diğer alanlarına da anlamlı katkılar sağlayacağı açıktır

Yukarıdaki bilgiler ışığında;

1. Araştırmada, öğrencilerin mesleki tercihlerinin oluşmasında; cinsiyet, ailenin durumu, ailedeki çocuk sayısı, anne-babanın eğitim seviyesi, ailenin gelir seviyesi, ailenin sağlık güvencesinin olup olmadığı, ailedeki başka bireylerin müzik alanında meslek sahibi olup olmadığı, müzik yeteneğini öncelikli olarak kimin/kimlerin fark ettiği, müzik kursuna kimin/kimlerin yönlendirdiği, evde müzik aleti olup olmadığı gibi konularda özellikle ailenin rolünü belirlemeye yönelik çeşitli unsurların ne derece etken olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2. Ayrıca bu araştırmanın, diğer üniversiteleri de kapsayacak bir çalışma için zemin oluşturması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Önemi

Araştırma;

- Müzik özel yetenek sınavı ile güzel sanatlar fakültesini tercih eden adayların cinsiyet dağılımının belirlenmesi,
- Müzik özel yetenek sınavı ile güzel sanatlar fakültesini tercih eden adayların aile profillerinin belirlenmesi,
- Bu alana yönelmelerinde etkili olan kişisel ve çevresel faktörlerin belirlenerek karşılaşılan sorunların çözümlenmesine olanak sağlaması bakımından önem taşımaktadır.

Yöntem

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması genel hatlarıyla açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir nitelik taşımaktadır ve anket tekniği kullanılmıştır.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 1999: 77).

Varsayımlar

Araştırmada;

- Bireylerin meslek tercihlerini belirlemede ailenin sosyo - ekonomik durumları, bireysel farklılıkları, öğrenim hayatları boyunca kazandıkları veya kazanamadıkları bilgi ve becerilerin dayattığı koşullara bağlı olarak elde ettikleri kazanımların etkili olduğu varsayılmaktadır.
- Seçilen rneklem evreni temsil etmektedir.
- Örneklem grubundaki öğrencilerin ankette verdikleri yanıtlar gerçeği yansıtmaktadır.

Evren ve rneklem

Araştırmanın evrenini, K.. GSF Müzik Bölümü, rneklemine ise, 2011-2012 akademik yılında K.. GSF Müzik Bölümü’nün 1.2.3.ve 4. sınıflarında öğrenim gören ve anketin uygulandığı gün fakültede bulunan 120 ğrenci oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması ve çözümlenmesi

Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan anket yoluyla toplanmıştır. Anketin güvenilirliğini sağlamak amacıyla 2 uzman görüşü alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu süreç sonunda hazırlanan anket soru sayısı 31’den 15’e düşürülmüştür. Öğrencilerin aile profillerini ve meslek tercihlerinde ailenin rolünü belirlemeye yönelik sorulara verilen cevaplardan elde edilen veriler tabloladıştırılarak frekans (f) ve yüzde (%) şeklinde yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **cinsiyet özelliklerine göre dağılımları**; %40’ının (48) kadın, %60’ının (72) ise erkek olduğu yönündedir. Cinsiyet bakımından kadın erkek eşitliği gibi görünse de alana ilişkin tercihin özellikle erkek öğrenciler üzerinde yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	48	40
Erkek	72	60
Toplam	120	100

2. Araştırmaya katılan öğrencilerin, yaşadıkları yerleşim birimine göre dağılımları; %65'inin (78) il merkezinde, %30'unun (36) ilçe merkezinde, %5'inin (6) ise köyde yaşadıkları yönündedir. Bu da şunu gösteriyor ki, müzik alanını tercih edenlerin önemli kısmının kentsel alanda yaşayan öğrencilerden oluştuğu gözlenmektedir.

Tablo 2. Yaşadıkları Yerleşim Birimine Göre Dağılım

Yerleşim Birimi	f	%
İl Merkezi	78	65
İlçe Merkezi	36	30
Köy	6	5
Toplam	120	100

3. Araştırmaya katılan öğrencilerin, aile durumuna göre dağılımları ; %80'inin (96) anne-babasının birlikte olduğu, %20'sinin (24) ise anne-babasının boşanmış ya da ayrı yaşadığı yönündedir. Müzik alanını tercih eden öğrencilerin aile içi düzenin olumlu katkıları olduğu yönündedir.

Tablo 3. Aile Durumuna Göre Dağılım

Aile Durumu	f	%
Birlikte	96	80
Ayrı	24	20
Toplam	120	100

4. Araştırmaya katılan öğrencilerin, ailenin gelir düzeyine göre dağılımları; %25'inin (30) gelir düzeylerinin iyi, %75'inin (90) ise orta düzeyde olduğu yönündedir. Gelir düzeyinin kötü olduğunu belirten öğrenci olmamıştır. Müzik alanını tercih eden öğrencilerin önemli bir kısmının orta gelir grubu ailelerden oluştuğu, bu durumun ise gelir seviyesi ile özel ilgiye yönelik meslek tercihi konusunda pozitif ilişkiyi onaylar niteliktedir.

Tablo 4. Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılım

Gelir Düzeyi	f	%
İyi	30	25
Orta	90	75
Kötü	0	0
Toplam	120	100

5. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **ailenin sağlık güvencesi durumuna göre dağılımları**; %90'ının (108) sağlık güvencesinin olduğu (evet), %10'unun (12) ise olmadığı (hayır) yönündedir.

Tablo 5. Ailenin Sağlık Güvencesi Durumuna Göre Dağılım

Sağlık Güvencesi	f	%
Evet	108	90
Hayır	12	10
Toplam	120	100

6. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **kardeş sayısına göre dağılımları**; %30'unun (36) bir kardeşi, %30'unun (36) iki kardeşi, %25'inin (30) üç kardeşi, %15'inin ise (18) dört ve daha fazla kardeşleri olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 6. Kardeş Sayısına Göre Dağılım

Kardeş Sayısı	f	%
Bir (1)	36	30
İki (2)	36	30
Üç (3)	30	25
Dört (4) +	18	15
Toplam	120	100

7. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **babanın eğitim durumuna göre dağılımları**; %25'inin (30) üniversite , %35'inin (42) lise, %25'inin (30) ortaokul, %15'inin (18) ise ilkokul mezunu olduğu yönündedir.

Tablo 7. Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılım

Babanın Eğitim Durumu	f	%
Üniversite	30	25
Lise ve Dengi	42	35
Ortaokul	30	25
İlkokul	18	15
Toplam	120	100

8. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **babanın gelir durumuna göre dağılımları**; %90'ının (108) düzenli bir gelirin olduğu (evet) , %10'unun (12) ise düzenli bir gelirin olmadığı (hayır) yönündedir.

Tablo 8. Babanın Gelir Durumuna Göre Dağılım

Babanın Gelir Durumu	f	%
Evet	108	90
Hayır	12	10
Toplam	120	100

9. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **annenin eğitim durumuna göre dağılımları**; %5'inin (6) annesinin üniversite mezunu, %15'inin (18) lise mezunu, %25'inin (30) ortaokul mezunu, %40'ının (48) ilkokul mezunu, %10'unun (12) ilkokul terk, %5'inin (6) ise okur-yazar olmadığı yönündedir. Bu da şunu gösteriyor ki, araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri annelerinin eğitim düzeylerinden yüksektir. Ancak genel anlamda anne-baba eğitiminin “düşük” düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Annenin Eğitim Durumuna Göre Dağılım

Annenin Eğitim Durumu	f	%
Üniversite	6	5
Lise ve Dengi	18	15
Ortaokul	30	25
İlkokul	48	40
İlkokul Terk	12	10
Okur-Yazar Değil	6	5
Toplam	120	100

10. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **annenin gelir durumuna göre dağılımları**; %65'inin (78) annesinin bir gelirin olmadığı (hayır), %35'inin (42) ise düzenli bir gelirin olduğu (evet) yönündedir.

Tablo 10. Annenin Gelir Durumuna Göre Dağılım

Annenin Gelir Durumu	f	%
Evet	42	35
Hayır	78	65
Toplam	120	100

11. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **müzik yeteneğini ilk olarak kimin fark ettiği durumuna göre dağılımları**; %45'inin (54) kendisinin, %30'unun (36) anne-baba ya da diğer aile yakınlarının, %25'inin (30) ise öğretmenlerinin fark ettiği yönündedir.

Tablo 11. Müzik Yeteneğini İlk Olarak Kimin Fark Ettiği Durumuna Göre Dağılım

Müzik Yet. İlk Kim Fark.	f	%
Kendisi	54	45
Anne-Baba /Yakınları	36	30
Öğretmenleri	30	25
Toplam	120	100

12. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **müzik kursuna kimin yönlendirmesiyle gittikleri durumuna göre dağılımları**; %65'inin (78) kendi isteği ile, %20'sinin (24) babasının yönlendirmesi ile, %5'inin (6) öğretmenlerinin yönlendirmesi ile, %10'unun (12) ise herhangi bir yönlendirme yapılmadığı için kursa gitmediği yönündedir.

Tablo 12. Müzik Kursuna Kimin Yönlendirdiği Durumuna Göre Dağılım

Müzik Yet. İlk Kim Fark.	f	%
Kendisi	78	65
Babası	24	20
Öğretmenleri	6	5
Gitmemiş	12	10
Toplam	120	100

13. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **ailelerinde müziği meslek olarak seçenlerin olup olmadığı durumuna göre dağılımları**; %60'ının (72) olduğu, %40'ının (48) ise olmadığı yönündedir.

Tablo 13. Ailelerinde Müziği Meslek Olarak Seçenlerin Olup Olmadığı Durumuna Göre Dağılım

Ailede Müz. Mes. Seç.	f	%
Evet	72	60
Hayır	48	40
Toplam	120	100

14. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **evde müzik aleti olup olmadığı durumuna göre dağılımları**; %65'inin (78) evet, %35'inin (42) ise hayır dediği yönündedir.

Tablo 14. Evde Müzik Aleti Olup Olmadığı Durumuna Göre Dağılım

Evde Müzik Aleti Olup Olmadığı	f	%
Evet	78	65
Hayır	42	35
Toplam	120	100

15. Araştırmaya katılan öğrencilerin, **Müzik Bölümü'nü tercih etmede kimin etkili olduğu durumuna göre dağılımları**; %75'inin (90) kendi isteğinin, %10'unun (12) öğretmenlerinin yönlendirmesi, %15'inin (18) ise boşta kalmamak için olduğu yönündedir.

Tablo 15. Müzik Bölümü'nü Tercih Etmede Kimin Etkili Olduğu Durumuna Göre Dağılım

Müzik Bölümünü Tercih	f	%
Kendisi	90	75
Öğretmenleri	12	10
Diğer (boşta kalmamak için)	18	15
Toplam	120	100

Sonuçlar

Elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- Müzik Bölümü'nü tercih eden öğrenciler, cinsiyet yönünden önemli bir farklılık göstermemektedirler. Bu dağılım, bireylerin daha bilinçli bir şekilde cinsiyet faktörünü düşünmeden başarılı olabileceğine inandıkları alanlara yöneldiklerini işaret etmektedir. Ancak yine de 21. yy.da meslek edinme ve eğitim fırsatları

konusunda kadın erkek eşitliği imajı her ne kadar değişmiş görünse de istatistikler yine de kadınların eğitimde ve meslek seçiminde kadın işleri olarak adlandırılan kategorilerde yoğunlaştığını göstermektedir (Tes-Ar, 1993 : 225).

- Öğrencilerin çoğunluğunun (%65) il merkezlerinde yaşadıkları sonucuna göre; il merkezlerinde yaşayan çocukların, daha fazla imkânlarla sahip olmaları sayesinde kendilerini yeteneklerini keşfedip daha başarılı olacaklarına inandıkları alanlarda üniversite eğitime devam edebildikleri düşünülebilir. Özellikle özel ilgiye yönelik müzik veya sanatın diğer alanlarına ilişkin meslek tercihlerinde kentsel alanlarda yaşayan kesimin daha yüksek olduğu gözlenmektedir.
- Öğrencilerin önemli bir kısmının (%80) ailelerinin parçalanmamış oldukları sonucu; uyumlu ailelerin çocuklarını sadece bir meslek sahibi olup sorumluluğundan kurtulma çabasına girmeden, başarabileceği ve mutlu olacağı bir alanda meslek sahibi olmalarını istedikleri ve bu şekilde yönlendirdikleri şeklinde düşünülebilir. Bu durum ise aile bütünlüğünün, bireylerin her konuda olduğu gibi meslek tercihinde de önemli bir etken olduğunu göstermektedir.
- Müzik Eğitime yönelen öğrencilerin çoğunluğunun (%75) orta gelire sahip ailelerden geldiği sonucu; gelecek için başka güvenceleri olmadığını düşünen çocukların, kendilerini ancak okuyarak güvence altına almak istedikleri görüşüne sahip oldukları şeklinde düşünülebilir. Müzik alanını tercih eden öğrencilerin önemli bir kısmının orta gelir grubu ailelerden oluşması, gelir seviyesi ile özel ilgiye yönelik meslek tercihi konusunda pozitif ilişkiyi onaylar niteliktedir.
- Ailelerin tamamına (%90) yakınının sağlık güvencesinin olması, başka bir yaklaşımla sosyal güvencelerinin olması anlamına da gelir. Bu durum ise gelişmekte olan ülkemiz şartlarında, sağlık problemlerini çözebilmenin rahatlığının aynı zamanda da sağlıklı bir beyin ve bedenle doğru kararlar verebilmeyi de sağlayacağından, ailelerin ve bu ortamda yetişen bireylerin pek çok tercihin belirlenmesinde olduğu gibi meslek seçiminde de sağlıklı karar verebilecek yetkinlikte oldukları anlamına gelmektedir.
- Kardeş sayısında ortaya çıkan sonuçlar (%85 üç kardeşe kadar), ailelerin yüksek bilinç düzeyine sahip olduğu fikrini verebilir. Bu sonuca göre, çocuk sayısı fazla olmayan ailelerin, çocuklarının eğitime önem verdikleri, hatta özel bir ilgiyle ortaya çıkabilecek müzik eğitimi konusunda imkân sağladıkları düşünülebilir. Başka bir ifadeyle çocuk sayısının az oluşunun ailelerde daha iyi eğitim alma ve geleceğe hazırlama olanaklarının yüksek olacağı söylenebilir.
- Babanın eğitim durumuna göre dağılımda, üniversite mezunu (%25) olanların oranının az olması, çoğunluğun lise ve dengi okul mezunu olması, kendileri okumadıkları / okuyamadıkları için rahat imkânlarla sahip olamadıklarından, çocuklarını üniversitede okutmak isteyen sorumlu ebeveyn olduklarının göstergesi olabilir. Eğitim seviyesi yüksek olmayan anne-babaların da çocuklarının mesleki tercihlerinde daha etkili oldukları, eğitime ve eğitimli olmaya önem verdiklerinin

bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu durum, Türkiye’de özellikle sanat alanında yaygın olarak kabul görmüş olan çekirdekten yetişme ya da tezgâhtan yetişme kavramının yerini ikinci nesilde daha üst düzeyde eğitilmiş olmaya bırakmaya başlaması olarak da ifade edilebilir.

- Tamamına yakınının babalarının düzenli gelirlerinin olması, çocukların maddi açıdan kısmen de olsa daha rahat şartlarda olduğunu ve istediği mesleğe yönelmesini kolaylaştırdığını düşündürebilir. Ancak önemli bir kısmının da orta gelirli olduğu unutulmamalıdır. Kişinin mesleğini belirleyen etkenler arasında babanın mesleği ve eğitim düzeyinin önemli bir etken olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.
- Üniversite mezunu annelerin (%5) yok denecek kadar az olması, 21. yüzyılda kadınların erkeklere oranla eğitim konusunda hala geride kaldıklarını göstermektedir. Ancak yine de araştırma yapılan grubun cinsiyet dağılımında oranın çok farklı olmaması bu durumun günümüzdeki görünümü itibariyle sevindiricidir.
- Öğrencilerin çoğunun (%65) annelerinin gelirinin olmaması, öğrenci profilinin orta gelir seviyesinde olduğunu destekler niteliktedir. Bu durum, geliri olmayan annelerin de artık çocuklarının ilgi alanlarının belirlenmesi ve mesleki tercihlerinin sanat eğitimi kapsaması konusunda daha dikkatli ve bilinçli olduklarını göstermektedir.
- Öğrencilerin yarıya yakınının (%45) müzik yeteneklerini ilk olarak kendilerinin fark ettiklerini belirtmeleri, kendini tanıyan ve daha bilinçli gençliğin yetiştiğini, ailelerin ve öğretmenlerin bu konuda geride kaldığını göstermektedir. Bu durum, mesleki yönlendirme konusunda özellikle ailelerin ve eğitim kurumlarının daha destekler ve yönlendirici donanıma kavuşturulmaları gerekliliğini ortaya koymaktadır.
- Müzik kursuna kendi isteği ile gidenlerin (%65) bu kadar yüksek olması, öğrencilerin yeteneklerini fark edebildikleri bilince sahip olduklarını göstermesi bakımından oldukça olumludur. Ancak, bu durumun maddi imkânlarla da doğru orantılı olduğu önemli bir gerçektir. Birçok öğrencinin maddi imkânsızlıklar nedeniyle yönelmek istediği alanlara ulaşamadıkları da unutulmamalıdır.
- Ailede, kendilerinden başka bireylerin de (%60) meslek edinmek üzere aynı alana yönelmiş olmaları, öncelikli olarak bu tür yeteneklerin hem kalıtsal olduğunu hem de gelişimleri sürecinde model olarak seçtikleri bireylerden olumlu etkilendikleri anlamına gelebilir.
- Öğrencilerin yarıdan fazlasının (%65) evinde müzik aletinin olmasının bir taraftan bu alana yönelmelerinde destekler nitelik olduğunu, diğer taraftan ise bir önceki maddede yer alan ailedeki başka bireylerin de müzik alanına yönelmiş olduğunun doğal bir getirisi olarak ta düşünülebilir.

- Müzik Bölümü'nü tercih eden çoğunluğun (%75) ğrencilerin kendilerinin olması, müzik yeteneklerini ilk fark edenlerin yine kendileri olduğu maddesini destekler niteliktedir. Bu durum ise aile ve eğitim kurumlarının öğrenciyi sistemli Şekilde yönlendirmesinde etkinsinin istenilen seviyede olmadığı sonucunu göstermektedir.

neriler

- İlkretim düzeyinden itibaren eğitimi yapılan müzik dersleri, mesleki müzik eğitimine yönelme olasılığı bulunan öğrencilere sağlam bir temel oluŐturacak Şekilde sadece Őehir merkezlerinde değil daha küçük yerleşim birimlerinde de sağlıklı yürütülmesine olanak sağlanmalıdır.
- Özellikle müzik öğretmenleri; öğrencilerini iyi tanınalı, onlar için önemli bir model olduğunun farkında olmalı, ileride mesleki müzik eğitimi seçme olasılığı bulunan öğrencilerini gözlemlemeli ve bu öğrencilere rehberlik etmelidir.
- Cinsiyet farklılığı, yaşanan yerleşim birimi, aile bütünlüğü, ailenin gelir düzeyi, ailenin sağlık güvencesi, kardeş sayısı, babanın ve annenin eğitim durumu, babanın ve annenin gelir durumuna ilişkin bulgulardan, bireyin eğitimi ve meslek tercihinin doğrudan ve dolaylı olarak etkilendiği sonucundan yola çıkararak; ailelerin bu tür konularda daha bilinçli olmalarının sağlanması amacıyla devlet politikaları oluŐturulmalıdır.
- Özellikle ailenin geliri çocuğun eğitimini doğrudan etkilemektedir. Bu alana yönelmiş ancak maddi imknları sınırlı olan yetenekli çocuklar özellikle eğitimciler ve eğitim kurumları tarafından desteklenmelidir. Bu durum ise ancak bu çocukları desteklemek amacıyla yeni bütçeler oluŐturulması ile sağlanabilir.
- Öğrencilerin seçecekleri lisans eğitimleri için belirleyecek oldukları eğitim kurumlarının hedeflerini önceden görebilmeleri amacıyla bu konuda bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.
- Özellikle müzik öğretmenleri, ğrenci velileriyle de görüŐerek çocuklarının neler yapabileceklerinden haberdar etmeli ve velilerin de bu konuda daha bilinçli olmaları sağlanmalıdır.
- Meslek seçimi aşamasında kararsızlık yaşayan öğrencilerin kararsızlıklarıyla başa çıkmalarına yardımcı olunmalıdır. Gerek iş verimi açısından gerekse mutlu bir nesil yetiŐtirmek için aile destek hizmetlerinin, cinsiyet, bölgesel farklılıklar ve bireyin içinde bulunduğu her türlü durum göz önünde bulundurularak, eğitimde yürütülen mesleki rehberlik hizmetlerinin, öğrencilerin özelliklerine uygun mesleki karar vermelerine yardımcı olacak donanımda olması sağlanmalıdır.
- Bu alanda lisans eğitimi veren kurumlar, programları ve mezuniyet sonrası istihdam alanlarına ilişkin bilgilendirme toplantıları düzenlemelidirler.

KAYNAKÇA

- Çakır, M. Ali (2004). "Mesleki Karar Envanterinin Geliştirilmesi", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, cilt, sayı: 2: 3.
- Erkan, Semra- Tuğrul, Belma- Üstün, Elif- Akman, Berrin- Şendoğdu, Mine-Kargı, Eda-Boz, Menekşe-Güler, Tülin (2002). "Okulöncesi Öğretmenliği Öğrencilerine Ait Türkiye Profil Araştırması", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 108-116.
- Fisher, S.C.(1948). "Relationship of attitudes opinions and values among family members". Berkeley, Calif: Univ of California Preccs.
- Işık, B., Güven, Y. (2007). "An investigation of Preschool Children"s Family Functions: A General Outlook on the Family from the Mother"s Perspective" *Educational Sciences: Theory and Practice*, Volume 7, No- 3, p. 1287-1300
- Karasar, Niyazi (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskin, Nuray-Koraltan, Asiye-Öztürk, Özcan (2010). "Pamukkale Üniversitesi Buldan MYO Öğrenci Profili". *Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu*. Aydın.
- Kuzgun, Yıldız (2000). *Meslek Danışmanlığı Kuramlar Uygulamalar*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Kuzgun, Yıldız -a. "Ana Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi". *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/518/6474.pdf> (erişim tarihi: 25.09.2012).
- Kuzgun, Yıldız -b. Meslek Seçiminde Bilinmesi Gerekenler.
http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=3&ved=0CC4QFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.sosyalhizmetuzmani.org%2Fmesleksecimi.doc&ei=XXHRTrHfCceZ8QO_3KDw&usg=AFQjCNE6Hc8II06Yg9dXxDg7VnjoVuXOww. (erişim tarihi: 27.09.2012).
- Özdemir, Ç., Yüksel, G., Cemaloğlu, N., Akbaş, O., Arı, A., Doğan, O., ve diğerleri, "Gazi Üniversitesi Öğretim Elemanları Profili" (2002). *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi*, Ankara.

zgn- a, M. Salih, (2007). *Okul Psikolojik Danışmanlarının Kişilik Özellikleri İle Mesleki Yetkinlik Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 3, Adana.

zgn -b, M. Salih, (2007). *Okul Psikolojik Danışmanlarının Kişilik Özellikleri İle Mesleki Yetkinlik Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 3-4, Adana.

TDK, “*Türk Dil Kurumu Sözlüğü*” (2010). <http://www.tdk.gov.tr> (erişim tarihi: 16.04.2011).

TES-AR, (1993). “Türkiye’ de Kadın Girişimcilik”. *Türkiye Esnaf-Sanatkâr ve Küçük Sanayi Araştırma Enstitüsü*, Ankara: 225.

nl, Sezen. books.google.com: 8 (erişim tarihi: 20.11.2012).